การพัฒนาเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสาคร ด้วยหลักสังคหวัตถุ 4

The Development of the Local Government Support Personnel in Samutsakhon Province with the Sangahavatthu 4

พระครูศรีปริยัติวิธาน, ดร. (แม้น คุปตรังสี/ ทองวิจิตต์)
Dr.Phramaha Maen Kuppatarangsi
อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ จังหวัดนครปฐม
e-mail: mam_vijit99@hotmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสังคหวัตถุ 4 ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัดสมุทรสาคร 2) เพื่อศึกษาการพัฒนาเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัดสมุทรสาคร ด้วยหลักสังคหวัตถุ 4 3) เพื่อเปรียบเทียบการพัฒนาเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัดสมุทรสาคร ด้วยหลักสังคหวัตถุ 4 จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล 4) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสังคหวัตถุ 4 กับการพัฒนาเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัดสมุทรสาคร และเป็นการวิจัยแบบผสมวิธี ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างคือ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 282 คน พร้อมทั้งได้สัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้าง สถิติที่ใช้ได้แก่ ความถี่, ร้อยละ, ค่าเฉลี่ย, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน, t-test, F-test และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

ผลการวิจัยพบว่า ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสังคหวัตถุ 4 ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัดสมุทรสาคร อยู่ในระดับมาก การพัฒนาเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัดสมุทรสาคร ด้วยหลักสังคหวัตถุ 4 อยู่ในระดับมาก ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัดสมุทรสาคร ที่มีเพศ ตำแหน่ง และรายได้ต่อเดือนต่างกันมีการพัฒนาด้วยหลักสังคหวัตถุ 4 ไม่แตกต่างกัน แต่เจ้าหน้าที่ที่มีอายุและการศึกษาต่างกันมีการพัฒนาด้วยหลัก

สังคหวัตถุ 4 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสังคหวัตถุ 4 มีความสัมพันธ์กับการพัฒนาเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสาคร

คำสำคัญ: *การพัฒนา สังคหวัตถุ 4*
เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัดสมุทรสาคร

Abstract

The objectives of this research were as follows: 1) to study the knowledge about the object Sangahavatthu 4 of local government support personnel in Samutsakhon Province 2) to study the development of the local government support personnel in Samutsakhon Province with the Sangahavatthu 4, 3) to compare the development of the local government support personnel in Samutsakhon Province with the Sangahavatthu 4 classified to personal factors, and 4) to correlate between the knowledge about the object of Sangahavatthu 4 and the development of the local government support personnel in Samutsakhon Province. Research was mixed both quantitative and qualitative ones. The sample group was the 282 people who were local government support personnel in Samutsakhon Province, including in-depth interviews with 5 key informants. The tools were questionnaires and structured in-depth interviews. The statistics used were frequency, percentage, mean, standard deviation, T-test F test and correlation coefficient.

The results of the research were found that the knowledge about the object of Sangahavatthu 4 of local government support personnel in Samutsakhon Province was on a high level in all aspects. The development of the local government support personnel in Samutsakhon Province with the Sangahavatthu 4 was on a high level in all aspects. The results of hypothesis testing were found that the local government support personnel in Samutsakhon Province with different genders, position, and monthly income had no difference on the development with the Sangahavatthu 4. However, the personnel with different ages as well as education had different of the development with the Sangahavatthu 4 with the statistical significance at .05, and the correlation between the knowledge about the object of Sangahavatthu 4 and the development of the local government support personnel in Samutsakhon Province were found correlated.

Keywords: *Development, Sangahavatthu 4, Local Government Support Personnel, Samutsakhon Province*

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) กำหนดยุทธศาสตร์ของประเทศไทยให้มุ่งพัฒนาไปสู่ “การสร้างฐานการผลิตให้เข้มแข็ง สมดุล อย่างสร้างสรรค์ การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการผลิต การค้า การลงทุน การพัฒนาคุณภาพคน ทั้งความรู้คู่คุณธรรม สังคม มั่นคงเป็นธรรม มีพลังและเอื้ออาทร เน้นการผลิตและบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีความมั่นคงของพลังงานและอาหาร และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ” (อมร รักษาสัตย์, 2522) การปกครองท้องถิ่น นับว่าเป็นหลักการที่รัฐกระจายอำนาจการปกครอง เกี่ยวกับกิจการบริการสาธารณะให้แก่ชุมชนท้องถิ่น และชุมชนท้องถิ่นมีความเป็นอิสระ ในการบริหารจัดการกิจการบริการสาธารณะด้วยตนเอง ทั้งนี้นอกจากจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถแล้วนั้นที่สำคัญต้องมีความซื่อสัตย์สุจริตปฏิบัติหน้าที่โดยยึดหลักความโปร่งใส หลักนี้จะเป็นกลไกพื้นฐานที่สำคัญอันจะทำให้การบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปราศจากการทุจริตคอรัปชั่นและเป็นหลักเกณฑ์หนึ่งในเรื่องการสร้างระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ฝ่ายเจ้าหน้าที่ของรัฐก็จะปลอดภัยจากการตรวจสอบโดยกลไกต่าง ๆ ที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ บุคคลที่ดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐ ไม่ว่าจะเป็นระดับชาติหรือระดับท้องถิ่นต่างก็อยู่ในฐานะเป็นผู้นำหรือผู้บริหารประเทศสามารถนำประโยชน์สุขมาสู่ประชาชนและสังคมไทย แต่ในขณะเดียวกันก็สามารถนำความเสื่อมและความทุกข์มาสู่ประชาชนและสังคมไทยได้เช่นกัน แม้ว่าจะมีคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ปปช.) ก็ตาม แต่ก็เป็นเพียงหน่วยงานที่ทำหน้าที่แก้ปัญหาการทุจริตคอรัปชั่น ฉ้อราษฎร์บังหลวงของนักการเมืองที่ปลายเหตุ เพราะต้นเหตุที่สำคัญจริง ๆ คือ ความเป็นผู้นำที่มีคุณธรรมหรือหลักทศพิธราชธรรมของเจ้าหน้าที่รัฐนั่นเอง ถึงอย่างไรก็ตาม เจ้าหน้าที่รัฐของไทยไม่ว่าจะเป็นระดับชาติหรือระดับท้องถิ่นในความคิดเห็นของประชาชนทั่วไปจะเป็นคนร่ำรวย มีทรัพย์สินเงินทองมีอิทธิพลมีกิจการหรือธุรกิจขนาดใหญ่เป็นของตนเองชอบแสวงหาผลประโยชน์จากตำแหน่งหน้าที่ด้วยการใช้อิทธิพลในรูปแบบต่าง ๆ นอกจากนี้เมื่อได้รับเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่รัฐแล้วก็ให้ความสนใจแต่เพียงการรักษาตำแหน่งหรืออำนาจไว้ให้นานที่สุดโดยมองข้ามความสำคัญของการบริหารประเทศหรือท้องถิ่นของตนเองเป็นหลัก (อมร รักษาสัตย์, 2522: 152)

จากพฤติกรรมดังกล่าว จึงทำให้เกิดปัญหาความไม่สุจริตไม่มีความยุติธรรมและไม่มีหลักสังคหวัตถุ 4 ของเจ้าหน้าที่รัฐซึ่งส่งผลกระทบต่อความชอบธรรมและกฎเกณฑ์การปฏิบัติตนของเจ้าหน้าที่รัฐ อย่างไรก็ตาม แม้ว่าเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นบางคนจะได้รับเลือกตั้งเข้ามาดำรงตำแหน่งอย่างถูกต้องตามกฎหมายหรือกฎหมู่ แต่ถ้าบริหารไม่ดีไม่มีคุณภาพหรือไม่มีหลักสังคหวัตถุ 4 ก็อาจกลายเป็นผู้ที่ไม่ชอบธรรมของประชาชนก็ได้ ซึ่งอาจจะส่งผลกระทบต่อการพัฒนาพนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นของเจ้าหน้าที่รัฐท้องถิ่น หรือสถาบันทางการเมืองระดับท้องถิ่นด้วย ดังนั้น การจะเป็นผู้นำของท้องถิ่นที่ดีหรือเป็นเจ้าหน้าที่รัฐของท้องถิ่นที่ดีและได้รับการยอมรับจากประชาชนนั้นจะต้องเป็นผู้มีคุณธรรมหรือหลักสังคหวัตถุ 4 ที่ดี เช่น ทาน คือ ให้เป็นไปด้วยความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เสียสละตามความสามารถ ตามศักยภาพ นั้นคือเจ้าหน้าที่รัฐควรมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อประชาชนหรือเพื่อนร่วมงาน ให้ความรัก เมตตา

สร้างแรงจูงใจ ขวัญและกำลังใจให้กับบุคคลในองค์กร ปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างในความเสียสละต่อส่วนร่วม มุ่งประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลักสำคัญ ประโยชน์ส่วนตนไม่คำนึงถึง ปิยวาจา คือ เจ้าหน้าที่รัฐควรมีวาจาสุภาพ พูดในเชิงสร้างสรรค์เป็นประโยชน์ สร้างความสามัคคีให้เกิดความรักใคร่ เกื้อกูลกันในหมู่คณะ อัตถจริยา คือ เจ้าหน้าที่รัฐควรอย่างยิ่งที่ต้องทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมเสียสละเพื่อส่วนรวม สมานัตตตา คือ ทำตนให้เข้ากับผู้อื่นอย่างเสมอภาค กล่าวคือ เจ้าหน้าที่รัฐควรปฏิบัติต่อผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยความเสมอภาคไม่เลือกปฏิบัติ ผดุงไว้ซึ่งความยุติธรรมต่อทุกคนในเรื่องต่าง ๆ เช่น การพิจารณาความดีความชอบ เป็นต้น ดังนั้น บุคลากรเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในทุกระดับจำเป็นจะต้องมีคุณธรรมประจำใจ หากนำหลักคำสอนในทางพุทธศาสนาเข้ามาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานแล้วมีความมั่นใจว่าจะเป็นที่รักใคร่ของคนในองค์กรและสามารถนำพาองค์กรไปสู่จุดหมายปลายทางตามเจตนารมณ์ตามวัตถุประสงค์ เกิดความรักความสามัคคีในหมู่คณะได้อย่างแน่นอน หลักสังคหวัตถุ 4 เป็นธรรมที่ต้องมีไว้เป็นหลักใจและกำกับความประพฤติ ที่เจ้าหน้าที่จะต้องใช้ในการปฏิบัติตนต่อผู้อื่น บุคคลใดก็ตาม เมื่อสามารถประพฤติตามหรือดำรงอยู่ในหลักสังคหวัตถุ 4 เท่ากับว่าบุคคลนั้น เป็นผู้ควรแก่การกระทำหน้าที่ในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผู้วิจัยได้เล็งเห็นความสำคัญของการพัฒนาเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสาคร ด้วยหลักสังคหวัตถุ 4 เป็นหลักธรรมที่เหมาะกับผู้นำ ผู้ปกครอง โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสาครที่ได้รับมอบหมายให้ดำเนินงาน เพื่อให้สังคมมีความเข้มแข็ง มีการนำเอาหลักของสังคหวัตถุ 4 มาใช้ในการดำเนินงานหรือไม่ ได้ทำตามภาระหน้าที่ดังกล่าวมากน้อยเพียงใด

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยเห็นว่า “การพัฒนาเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสาครด้วยหลักสังคหวัตถุ 4” เป็นเรื่องที่น่าสนใจและน่าศึกษาเป็นอย่างยิ่ง เพื่อนำไปสู่วิสัยทัศน์ประเทศไทยตามที่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) กำหนดไว้ เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย การวางแผนปรับปรุงและพัฒนาเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสาคร ด้วยหลักสังคหวัตถุ 4 ต่อไป

2. โจทย์วิจัย

2.1 เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัดสมุทรสาคร มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสังคหวัตถุ 4 อย่างไร

2.2 เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัดสมุทรสาคร มีการพัฒนาด้วยหลักสังคหวัตถุ 4 อย่างไร

2.3 เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัดสมุทรสาคร ที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกันมีการพัฒนาด้วยหลักสังคหวัตถุ 4 แตกต่างกันหรือไม่

2.4 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสังคหวัตถุ 4 มีความสัมพันธ์กับการพัฒนาเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัดสมุทรสาคร หรือไม่

3. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

3.1 เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสังคหวัตถุ 4 ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัดสมุทรสาคร

3.2 เพื่อศึกษาการพัฒนาเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัดสมุทรสาคร ด้วยหลักสังคหวัตถุ 4

3.3 เพื่อเปรียบเทียบการพัฒนาเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัดสมุทรสาครด้วยหลักสังคหวัตถุ 4 จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

3.4 เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสังคหวัตถุ 4 กับการพัฒนาเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัดสมุทรสาคร

4. สมมติฐานการวิจัย

4.1 เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัดสมุทรสาคร ที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกันมีการพัฒนาด้วยหลักสังคหวัตถุ 4 แตกต่างกัน

4.2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสังคหวัตถุ 4 มีความสัมพันธ์กับการพัฒนาเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัดสมุทรสาคร

5. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

5.1 ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัดสมุทรสาคร ด้วยหลักสังคหวัตถุ 4

5.2 ได้รูปแบบการพัฒนาเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัดสมุทรสาคร ด้วยหลักสังคหวัตถุ 4

5.3 ได้คู่มือการพัฒนาเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัดสมุทรสาคร ด้วยหลักสังคหวัตถุ 4

5.4 นำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางการพัฒนาเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัดสมุทรสาคร ด้วยหลักสังคหวัตถุ 4

5.5 นำผลการวิจัยไปเขียนบทความวิจัยลงตีพิมพ์ในวารสารเพื่อเผยแพร่ต่อไป

6. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) โดยใช้วิธีดำเนินการวิจัยทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัดสมุทรสาคร 3 อำเภอ คือ อำเภอเมืองสมุทรสาคร อำเภอกระทุ่มแบน และอำเภอบ้านแพ้ว จำนวน 282 คน ซึ่งอยู่ในเขตพื้นที่ที่มีความหลากหลายทางสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรม เนื่องจากมีทั้งพื้นที่ทำการเกษตรและพื้นที่โรงงานอุตสาหกรรม ตลอดจนความหลากหลายของประชากร จึงส่งผลต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นพอสมควร ผู้วิจัยจึงได้เลือกประชากรในพื้นที่ดังกล่าว และทำการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการเปิดตารางสำเร็จของเกรจซี่ (Krejcie) และมอร์แกน (Morgan) และใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified random sampling) ตามอำเภอ แล้วนำมาหาอัตราสัดส่วนของประชากร (Proportional to Size) เพื่อหากลุ่มตัวอย่างแยกแต่ละอำเภอ แล้วจึงใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) โดยการจับฉลากด้วยวิธีหยิบครั้งละ 1 ใบ และนำใบที่หยิบได้คืนเข้าที่เดิมแล้วจับสลากอีกจนครบตามจำนวนที่ต้องการในการเก็บรวบรวมข้อมูล เนื่องจากประชากรในพื้นที่มีจำนวนไม่มากและมีบัญชีรายชื่อชัดเจนจึงง่ายต่อการจัดทำฉลากเพื่อหากลุ่มตัวอย่าง และมีอัตราส่วนที่เหมาะสมคงที่มาทำการจับฉลาก นอกจากนี้ยังมีการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informants) ในการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จำนวน 5 คน ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่ที่มีผลงานดีเด่น ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยได้จากพระไตรปิฎก แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ เอกสาร ตำราวิชาการ แนวคิดทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมากำหนดกรอบแนวความคิดในการวิจัยเป็น 2 ตัวแปร คือ ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคลของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัดสมุทรสาคร ในด้านเพศ อายุ การศึกษา ตำแหน่ง และรายได้ต่อเดือน และปัจจัยสนับสนุน ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสังคหวัตถุ 4 ประกอบด้วย ทาน ปิยวาจา อัตถจริยา และสมานัตตตา และ ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่ การพัฒนาเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสาครด้วยหลักสังคหวัตถุ 4 ประกอบด้วย ทาน ปิยวาจา อัตถจริยา และสมานัตตตา

เครื่องมือที่ใช้การวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น เพศ อายุ การศึกษา ตำแหน่ง และรายได้ต่อเดือน ลักษณะของคำถามเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสังคหวัตถุ 4 จำนวน 10 ข้อ ลักษณะของแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 กรณี คือ กรณีที่ 1 ตอบใช่ (ถูก) ได้แก่ ข้อ 1, 3, 5, 7, 9 และกรณีที่ 2 ตอบไม่ใช่ (ถูก) ได้แก่ ข้อ 2, 4, 6, 8, 10

ตอนที่ 3 การพัฒนาเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัดสมุทรสาคร ด้วยหลักสังคหวัตถุ 4 แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ๆ ละ 5 ข้อ คือ (1) ทาน (2) ปิยวาจา (3) อัตถจริยา และ (4) สมานัตตตา รวมทั้งสิ้นจำนวน 20 ข้อ ลักษณะของแบบสอบถาม เป็นมาตราส่วนประมาณค่า

(Rating Scale) ตามวิธีการของลิเคิร์ท (Likert) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด โดยมีค่าเท่ากับ 5, 4, 3, 2, 1

ตอนที่ 4 ท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสาคร ด้วยหลักสังคหวัตถุ 4 อย่างไรบ้าง แบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ (1) ทาน (2) ปิยวาจา (3) อัตถจริยา และ (4) สมานัตตตา ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบปลายเปิดให้แสดงความคิดเห็น

นอกจากนี้ยังมีแบบสัมภาษณ์เชิงลึก 1 ชุด เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยแบ่งออกเป็น 4 ข้อ คือ

1) ท่านคิดว่า การปกครองท้องถิ่น จังหวัดสมุทรสาคร เป็นอย่างไรบ้าง

2) ท่านคิดว่า ควรจะมีการพัฒนาเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัดสมุทรสาคร อย่างไร

3) ท่านคิดว่า การพัฒนาเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัดสมุทรสาครด้วยหลักสังคหวัตถุ 4 ควรจะมีรูปแบบหรือแนวทางอย่างไรบ้างในประเด็นดังต่อไปนี้

(1) ทาน (การให้, ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่)

(2) ปิยวาจา (การพูดจาสุภาพ)

(3) อัตถจริยา (การบำเพ็ญประโยชน์ช่วยเหลือผู้อื่น)

(4) สมานัตตตา (การวางตัวเหมาะสมกับเพื่อนร่วมงาน)

4) ท่านมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ อย่างไรบ้าง

แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เชิงลึกทั้งฉบับผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 รูป/คน และทดสอบความเที่ยง (Reliability) ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่า (α-coefficient) (ธีระศักดิ์ อุ่นอารมณ์เลิศ, 2549: 65) เท่ากับ 0.91

การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้ดำเนินการส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างตอบและเก็บรวบรวมกลับคืนมาด้วยตนเองได้ครบทั้งหมด จำนวน 282 ชุด แล้วนำแบบสอบถามที่ได้มาตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์ของคำตอบและจัดระเบียบข้อมูล จากนั้นตรวจให้คะแนนแล้วนำไปวิเคราะห์ผลเพื่อหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และแปลผลตามเกณฑ์ของ เบสท์ (Best) (ชูศรี วงศ์รัตนะ, 2541: 75) ดังนี้

1) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสังคหวัตถุ 4

ช่วงค่าเฉลี่ย	การแปลผล
0.67- 1.00	มีความรู้ความเข้าใจ...ในระดับ มาก
0.34- 0.66	มีความรู้ความเข้าใจ...ในระดับ ปานกลาง
0.00 - 0.33	มีความรู้ความเข้าใจ...ในระดับ น้อย

2) การพัฒนาเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสาครด้วยหลักสังคหวัตถุ 4

ช่วงค่าเฉลี่ย	การแปลผล
4.50- 5.00	มีการพัฒนา...ในระดับ มากที่สุด
3.50- 4.49	มีการพัฒนา...ในระดับ มาก
2.50- 3.49	มีการพัฒนา...ในระดับ ปานกลาง
1.50- 2.49	มีการพัฒนา...ในระดับ น้อย
1.00 - 1.49	มีการพัฒนา...ในระดับ น้อยที่สุด

การทดสอบสมมติฐานการวิจัยโดยการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการพัฒนาเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัดสมุทรสาคร ด้วยหลักสังคหวัตถุ 4 กับปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างด้านเพศและตำแหน่ง ใช้การทดสอบค่าที (Independent t-test) ส่วนด้านอายุ การศึกษา และรายได้ต่อเดือน ใช้การทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ่ (Scheffé) และทำการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสังคหวัตถุ 4 กับ

การพัฒนาเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัดสมุทรสาคร ใช้การแจกแจงไค-สแควร์ (Chi-Square) โดยกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัดสมุทรสาคร ด้วยหลักสังคหวัตถุ 4 โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหาแล้วนำมาแจกแจงความถี่ (Frequency) และนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย นอกจากนี้ยังทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์เชิงลึก ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ด้วยการอ่านจับใจความแล้วสรุปเพื่อตอบโจทย์วิจัยและวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้

7. ผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปผลได้ดังนี้

7.1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัดสมุทรสาคร ที่ตอบแบบสอบถามส่วนมากเป็นเพศหญิง ร้อยละ 51.20 มีอายุน้อยกว่า 36 ปี ร้อยละ 38.70 มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 53.20 มีตำแหน่งเป็นผู้ปฏิบัติการ ร้อยละ 91.10 และมีรายได้ต่อเดือน 10,000-15,000 บาท ร้อยละ 54.60

7.2 เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัดสมุทรสาคร มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสังคหวัตถุ 4 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ =.70, SD=.16) และเมื่อพิจารณาในแต่ละข้อพบว่า ค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ข้อ 9 สมานัตตตา คือการทำตนเสมอต้นเสมอปลาย ไม่ดูหมิ่นไม่ถือตนว่าเป็นใหญ่ ($\bar{x}$ =3.89, SD=.86) รองลงมา คือ ข้อ 5 ปิยวาจา คือการกล่าวด้วยวาจาที่น่ารัก สุภาพไพเราะ อ่อนหวาน และอ่อนโยน ($\bar{x}$ =.96, SD=.19) และค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อ 4 การให้ทาน มี 3 แบบ คือ อามิสทาน ธรรมทาน และอภัยทาน ($\bar{x}$ =.10, SD=.30)

7.3 การพัฒนาเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัดสมุทรสาคร ด้วยหลักสังคหวัตถุ 4 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ =3.90, SD=.48) และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้านก็พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้านตามลำดับ คือ ด้านสมานัตตตา ($\bar{x}$ =3.92, SD=.63) รองลงมาคือ ด้านปิยวาจา ($\bar{x}$ =3.91, SD=.60) และสุดท้าย คือด้านอัตถจริยา ($\bar{x}$ =3.86, SD=.57) (ดังแสดงในตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และการแปลผลการพัฒนาเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัดสมุทรสาคร ด้วยหลักสังคหวัตถุ 4

ข้อความ	ระดับการพัฒนา		
	($\bar{x}$)	(SD)	แปลผล
1. ทาน	3.89	.51	มาก
2. ปิยวาจา	3.91	.60	มาก
3. อัตถจริยา	3.86	.57	มาก
4. สมานัตตตา	3.92	.63	มาก
รวม	**3.90**	**.48**	**มาก**

7.4 ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัดสมุทรสาคร ที่มีเพศ ตำแหน่ง และรายได้ต่อเดือนต่างกันมีการพัฒนาด้วยหลักสังคหวัตถุ 4 ไม่แตกต่างกัน ซึ่งผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนเจ้าหน้าที่ที่มีอายุและการศึกษาต่างกันมีการพัฒนาด้วยหลักสังคหวัตถุ 4 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และผลการหาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสังคหวัตถุ 4 กับการพัฒนาเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสาคร พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

7.5 เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัดสมุทรสาคร ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาด้วยหลักสังคหวัตถุ 4 ที่สำคัญคือควรรู้จักการให้ที่ไม่หวังสิ่งตอบแทน มีความตั้งใจในการปฏิบัติงานเพื่อบริการประชาชน จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 94.4 รองลงมาคือควรพูดจาไพเราะอ่อนหวานในการให้บริการ ไม่พูดจาให้ร้ายผู้อื่นหรือพูดให้แตกแยก จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 88.9 และสุดท้ายคือควรมีจิตอาสา รู้จักช่วยเหลือเมื่อผู้อื่นเดือดร้อน ถ่ายทอดความรู้เพื่อเป็นสาธารณประโยชน์ และควรรู้จักการวางตนให้ถูกกาลเทศะ ไม่เอาเปรียบผู้อื่น ไม่ถือตัว ไม่ใช้อารมณ์ และสามารถปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนร่วมงานได้ จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 72.2

7.6 ผลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า 1) การปกครองท้องถิ่น จังหวัดสมุทรสาคร เป็นรูปแบบการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นเพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง ซึ่งในปัจจุบันก็มีการพัฒนาในหลาย ๆ ด้านทั้งด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการศึกษา และด้านการสาธารณสุข แต่การพัฒนายังขาดความต่อเนื่อง และประสิทธิภาพของการพัฒนายังไม่เต็มที่ เนื่องจากมีปัจจัยแทรกซ้อนหลายอย่าง โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ยังขาดความรู้ความสามารถที่จะนำแนวนโยบายไปสู่ภาคปฏิบัติ การพัฒนาเน้นโครงสร้างพื้นฐานเป็นส่วนมาก แต่คุณภาพชีวิตยังไม่ค่อยได้รับการพัฒนาเท่าที่ควร 2) แนวทางในการพัฒนาเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสาคร ควรเน้นเกี่ยวกับการพัฒนาความรู้ความสามารถของบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญและชำนาญในบทบาทและหน้าที่ของตน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการให้บริการแก่ประชาชนในพื้นที่รับผิดชอบ ตลอดจนการพัฒนาให้เจ้าหน้าที่มีคุณธรรมประจำใจเป็นผู้กัลยาณมิตรทั้งต่อเพื่อนร่วมงานและผู้ที่เกี่ยวข้อง และ 3) การพัฒนาเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นด้วยหลักสังคหวัตถุ 4 คือการปฏิบัติงานโดยเน้นการนำหลักธรรมมาประยุกต์ใช้ เช่น ทานคือการให้โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน พูดจาไพเราะสุภาพอ่อนหวาน ช่วยเหลือเกื้อกูลกันในการทำงาน และวางตัวให้เหมาะสมกับการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ให้บริการด้วยความเป็นธรรมเสมอต้นเสมอปลาย

8. สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลจึงสรุปได้ว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัดสมุทรสาคร มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสังคหวัตถุ 4 มาก มีการพัฒนาด้วยหลักสังคหวัตถุ 4 คือ ทาน ปิยวาจา อัตถจริยา และสมานัตตตา พบว่าอยู่ในระดับมาก และมีการพัฒนาแตกต่างกันในด้านอายุและการศึกษา โดยพบว่าเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นที่มีอายุมากกว่า 40 ปี และมีการศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรีจะมีการพัฒนาด้วยหลักสังคหวัตถุ 4 มากกว่า ส่วนด้านเพศ ตำแหน่ง และรายได้ต่อเดือนต่างกันมีการพัฒนาด้วยหลักสังคหวัตถุ 4 ไม่แตกต่างกัน

9. อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่าความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสังคหวัตถุ 4 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$=.70, SD=.16) ทั้งนี้อธิบายได้ว่าเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัดสมุทรสาคร ส่วนมากจะมีความรู้และมีความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสังคหวัตถุ 4 ซึ่งเป็นหลักธรรมที่สำคัญในทางพระพุทธศาสนา เพื่อนำมาใช้ในการปฏิบัติงานและเป็นหลักธรรมที่ใช้ได้กับการดำรงชีวิตประจำวัน เพราะเป็นการเอื้อเฟื้อเกื้อกูลกันทั้งกับเพื่อนร่วมงานและประชาชนที่เกี่ยวข้องอยู่เป็นประจำ จึงทำให้สามารถรับรู้และเข้าใจในการปฏิบัติตนตามหลักธรรมข้อนี้เป็นอย่างดีอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับหลักสังคหวัตถุดังที่ **พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต)** (2546 : 261) ให้ความหมายไว้ในพจนานุกรมพุทธศาสน์ฉบับประมวลศัพท์ว่า “สังคหวัตถุ” หมายถึง หลักธรรมเรื่องสงเคราะห์กัน, คุณเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวใจของผู้อื่นไว้ได้, หลักการสงเคราะห์คือช่วยเหลือกันยึดเหนี่ยวใจกันไว้ และเป็นเครื่องเกาะกุมประสานโลกคือสังคมแห่งหมู่สัตว์ไว้ดุจสลักเกาะยึดรถที่กำลังแล่นไปให้คงเป็นรถและวิ่งแล่นไปได้ มี 4 อย่าง คือ 1) ทาน หมายถึง การให้ คือ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กัน 2) ปิยวาจา หมายถึง พูดจาน่ารัก น่านิยมนับถือ 3) อัตถจริยา หมายถึง บำเพ็ญประโยชน์ 4) สมานัตตตา หมายถึง ความมีตนเสมอ คือ ทำตัวให้เข้ากันได้ เช่น ไม่ถือตัว ร่วมสุขร่วมทุกข์กัน เป็นต้น แต่สอดคล้องกับงานวิจัยของ **สมศักดิ์ ตระบันพฤกษ์** (2549) เรื่อง “ศึกษาการนำหลักจริยธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวันของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน : ศึกษาเฉพาะกรณีบ้านมะม่วงทอง อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช” พบว่า สมาชิกกองทุนหมู่บ้านมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องธรรมะและจริยธรรมอยู่ในระดับปานกลาง

การพัฒนาเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสาคร ด้วยหลักสังคหวัตถุ 4 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$=3.90, SD=.48) ทั้งนี้อธิบายได้ว่าการปกครองท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสาครได้มีนำหลักสังคหวัตถุธรรมมาใช้ในการพัฒนาเจ้าหน้าที่และเจ้าหน้าที่ก็สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้การบริการแก่ประชาชนได้เป็นอย่างดี กล่าวคือเจ้าหน้าที่มีการปฏิบัติตามหลักสังคหวัตถุธรรมอยู่เป็นประจำ ไม่เฉพาะการให้บริการประชาชนเท่านั้น แม้กระทั่งกับเพื่อนร่วมงานก็มีการประสานกันเป็นอย่างดี เพื่อให้บทบาทและหน้าที่มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กร ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐ จึงทำให้การพัฒนาเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสาครด้วยหลักสังคหวัตถุ 4 อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับหลักสังคหวัตถุธรรม ดังที่ **เสฐียรพงษ์ วรรณปก** (2550 : 16-22) กล่าวไว้ว่า พระพุทธเจ้าตรัสว่า เสน่ห์ที่จริงอยู่ที่จิตใจเราเอง วิธีสร้างเสน่ห์ดึงดูดใจคนไม่มีอะไรดีไปกว่าแต่งใจให้งามด้วยคุณธรรม เมื่อใจมีคุณธรรมแล้ว คนเขาจะมารักใคร่ชอบพอเอง ดุจดังแม่เหล็กมีพลังดึงดูดในตัวฉะนั้น คุณธรรมที่เป็นเสน่ห์ดึงดูดใจคนมี 4 ประการ 1) ทาน ความเอื้อเฟื้อแผ่ 2) เปยยวัชชะ พูดจาเป็นที่รัก 3) อัตถจริยา ทำตนให้เป็นประ โยชน์ และ 4) สมานัตตตา ความมีตนเสมอต้นเสมอปลาย และสอดคล้องกับงานวิจัยของ **วชิรพงษ์ พลตื้อ** (2549) เรื่อง “การนำหลักธรรมมาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานส่วนท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด” พบว่า ด้านหลักสงเคราะห์ (สังคหวัตถุ 4) พนักงานส่วนท้องถิ่นได้ให้ความช่วยเหลือประชาชนให้คำแนะนำและให้บริการประชาชนผู้มาติดต่องานด้วยความเอื้อเฟื้อ พูดต่อประชาชนผู้มาติดต่องานโดยใช้วาจาสุภาพ

อ่อนโยน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ **วุฒิกร พรรัตนเมธี** (2552) เรื่อง “การใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการปฏิบัติงานของพนักงาน : ศึกษาเฉพาะกรณีห้างหุ้นส่วนจำกัด หลุยส์ พลาสติก อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม” ผลการวิจัยพบว่า พนักงานห้างหุ้นส่วนจำกัด หลุยส์ พลาสติก มีการใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการปฏิบัติงาน โดยรวมอยู่ในระดับ เกือบทุกครั้ง

การทดสอบสมมติฐานพบว่าเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัดสมุทรสาคร ที่มีเพศ ตำแหน่ง และรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีการพัฒนาด้วยหลักสังคหวัตถุ 4 ไม่แตกต่างกัน ซึ่งผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อธิบายได้ว่าการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัดสมุทรสาคร นั้น เป็นการให้บริการแก่ประชาชนที่เน้นความอยู่ดีมีสุขของประชาชนเป็นพื้นฐาน และเจ้าหน้าที่แต่ละคนก็ผ่านการฝึกฝนอบรมพัฒนาตนทั้งจากหน่วยงานและจากพฤติกรรมส่วนตน ไม่ว่าจะเป็นเจ้าหน้าที่ชายหรือหญิง หรือแม้กระทั่งตำแหน่งและรายได้ที่ต่างกัน แต่ก็จะต้องให้บริการด้วยความเต็มใจ จึงทำให้ปัจจัยส่วนบุคคลดังกล่าวไม่มีผลต่อการพัฒนาเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **วุฒิกร พรรัตนเมธี** (2552) เรื่อง “การใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการปฏิบัติงานของพนักงาน : ศึกษาเฉพาะกรณีห้างหุ้นส่วนจำกัด หลุยส์ พลาสติก อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม” ผลการวิจัยพบว่าพนักงานที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน และรายได้ต่อเดือนต่างกันมีการใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการปฏิบัติงานโดยรวมทั้ง 4 ด้านไม่แตกต่างกัน ส่วนเจ้าหน้าที่ที่มีอายุและการศึกษาต่างกันมีการพัฒนาด้วยหลักสังคหวัตถุ 4 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อธิบายได้ว่าการที่อายุและการศึกษามีผลต่อการพัฒนาของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสาคร เนื่องจากเจ้าหน้าที่แต่ละคนมีการศึกษาที่ต่างกันทั้งระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และระดับอุดมศึกษา การรับรู้และพัฒนาการของแต่ละคนย่อมแตกต่างกันตามไปด้วย อีกทั้งอายุก็มีส่วนในการพัฒนาที่แตกต่างกัน เนื่องอายุมากก็ย่อมมีประสบการณ์และการรับรู้แปรผันไปตามสภาพนั่นเอง จึงทำให้ปัจจัยส่วนบุคคลดังกล่าวไม่มีผลต่อการพัฒนาเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **วิรัช เศรษฐวุฒิงามสม** (2550) เรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ในการบริหารงานของบริษัทไทยสตีลโปร์ไฟล์ จำกัด” พบว่า เมื่อศึกษาเป็นเปรียบเทียบถึงที่แตกต่างกัน พบว่า พนักงานที่มีรายได้ต่อเดือน และระดับการศึกษาต่างกันมีการประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่การจำแนกตามอายุแตกต่างกัน

การหาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสังคหวัตถุ 4 กับการพัฒนาเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัดสมุทรสาคร พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อธิบายได้ว่า การที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัดสมุทรสาคร มีความรู้และเข้าใจเกี่ยวกับหลักสังคหวัตถุธรรมเป็นอย่างดีแล้วย่อมสามารถที่จะนำหลักธรรมไปใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานเพื่อให้บริการแก่ประชาชน และเป็นการพัฒนาตนเองให้มีความเหมาะสมกับการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ดีมีคุณภาพ เป็นการส่งเสริมให้ทั้งตนเองและหน่วยงานเป็นที่ยอมรับนับถือและไว้ใจได้สำหรับประชาชนในพื้นที่ จึงทำให้ทั้งความรู้และการพัฒนาตนตามหลักสังคหวัตถุมีความสัมพันธ์กัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระนาวิน ถาวโร (ฉุนแสนดี)** (2550) เรื่อง “รัฐศาสตร์แนวพุทธ : ศึกษาเฉพาะกรณีสังคหวัตถุ 4 กับนักการปกครอง” พบว่า นักปกครองตามหลักรัฐศาสตร์แนวพุทธ มีหลักในการปกครองคือนักปกครองจะมุ่งเน้นการปกครองโดยยึดหลักธรรมในทางพระพุทธศาสนาคือ

การปกครองโดยธรรม และมุ่งเน้นที่ตัวนักปกครองมากกว่าระบบ เมื่อนักปกครองดีมีคุณธรรมจริยธรรมในการบริหารการปกครอง ก็ย่อมทำให้บ้านเมืองเจริญก้าวหน้า ประชาชนก็จะมีชีวิตความเป็นอยู่อย่างสงบสุข นักปกครองตามหลักรัฐศาสตร์แนวพุทธจะต้องเป็นนักปกครองที่ปฏิบัติตน เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ประชาชนโดยการนำหลักสังคหวัตถุ 4 คือการให้ปันสิ่งของ, ใช้วาจาไพเราะอ่อนหวาน, บำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์แก่ส่วนร่วม วางตนอย่างเสมอต้นเสมอปลาย ซึ่งหลักธรรมทั้ง 4 ประการนี้ เป็นส่วนในการสงเคราะห์สังคมให้เกิดความรักความสามัคคีกัน

10. ข้อเสนอแนะ

ข้อค้นพบ (Fact Findings) จากการวิจัยและการอภิปรายผลดังกล่าวมาแล้ว สามารถสรุปผลเป็นข้อเสนอแนะ โดยแบ่งเป็น 3 ระดับ ดังนี้

10.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัดสมุทรสาคร ด้วยหลักสังคหวัตถุ 4 อยู่ในระดับมาก จึงมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายคือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นควรกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนาเจ้าหน้าที่หรือบุคลากรโดยการให้ศึกษาเรียนรู้และฝึกฝนเกี่ยวกับการปฏิบัติตนตามหลักสังคหวัตถุธรรมเพื่อพัฒนางานบริการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

10.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัดสมุทรสาครด้วยหลักสังคหวัตถุ 4 อยู่ในระดับมาก จึงมีข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติคือ

1) เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นควรศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับการฝึกฝนและปฏิบัติตนตามหลักสังคหวัตถุธรรมให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ชัดเจน โดยการเข้าร่วมโครงการฝึกอบรมที่ทางกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจัดขึ้น

2) เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นควรนำหลักสังคหวัตถุธรรมมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติหน้าที่อย่างจริงจังและสม่ำเสมอ โดยทางกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจะต้องกำหนดกรอบและแนวทางการปฏิบัติให้เหมาะสมกับบริบทและวัฒนธรรมของท้องถิ่นนั้น ๆ

10.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

1) ควรวิจัยเกี่ยวกับการนำหลักสังคหวัตถุธรรมมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

2) ควรวิจัยเกี่ยวกับความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการให้บริการตามหลักสังคหวัตถุธรรมของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

11. เอกสารอ้างอิง

ชูศรี วงศ์รัตนะ. (2541). **เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย.** พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร: เทพเนรมิต.

ธีระศักดิ์ อุ่นอารมณ์เลิศ. (2549). **เครื่องมือวิจัยทางการศึกษา: การสร้างและการพัฒนา.** นครปฐม: ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

นาวิน ถาวโร (ฉุนแสนดี), พระ. (2550). “รัฐศาสตร์แนวพุทธ: ศึกษาเฉพาะกรณีสังคหวัตถุ 4 กับนักการปกครอง”. **วิทยานิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต.** บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต). (2546). **พจนานุกรมพุทธศาสตร์ฉบับประมวลธรรม.** พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพมหานคร : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

มหามกุฏราชวิทยาลัย, มูลนิธิ. (2535). **พระไตรปิฎกและอรรถกถาภาษาไทย.** กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย.

วชิรพงษ์ พลตื้อ. (2549). “การนำหลักธรรมมาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานส่วนท้องถิ่น: ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด”. **สารนิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต.** บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

วิรัช เศรษฐวุฒิงามสม. (2550). “การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ในการบริหารงาน : ศึกษาเฉพาะกรณีบริษัทไทยสตีลโปรไฟล์ จำกัด กิ่งอำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดระยอง”. **สารนิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต.** บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

วุฑฒิกร พรรัตนเมธี. (2552). “การใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการปฏิบัติงานของพนักงาน : ศึกษาเฉพาะกรณีห้างหุ้นส่วนจำกัดหลุยส์ พลาสติก อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม”. **สารนิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต.** บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

สมศักดิ์ ตระบันพฤกษ์. (2549). “ศึกษาการนำหลักจริยธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวันของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน: ศึกษาเฉพาะกรณีบ้านมะม่วงทอง อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช”. **สารนิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต.** บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

เสฐียรพงษ์ วรรณปก. (2550). **ธรรมะ HOW TO.** กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มติชน.

อมร รักษาสัตย์. (ม.ป.ป.). **รายงานการสัมมนาจริยธรรมในสังคมไทยปัจจุบัน.** กรุงเทพมหานคร: โครงการพัฒนาสังคมศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา, 2522.สืบค้นข้อมูลเมื่อ 14 มีนาคม 2554 จาก <http://www.sobkroo.com/detail_room_index.php?nid=2626> ()

12. คำขอบคุณ

ขออนุโมทนาขอบคุณสถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ที่ให้ทุนสนับสนุนการวิจัย และเจ้าหน้าที่ของสถาบันที่คอยอำนวยความสะดวกและติดต่อประสานงานต่าง ๆ เกี่ยวกับการวิจัยในปี 2557 นี้ และขออนุโมทนาขอบคุณ ดร.สุชาติ เมืองแก้ว ที่ช่วยตรวจแก้งานวิจัยให้ถูกต้องสมบูรณ์ ตลอดจนที่ปรึกษางานวิจัยทุกท่านซึ่งได้กรุณาช่วยตรวจสอบแก้ไขปรับปรุงงานวิจัยให้มีความสมบูรณ์และสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี นอกจากนี้ขออนุโมทนาขอบคุณเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสาครที่ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลการวิจัยภาคสนามทุกท่าน